

XUDAFƏRİN

“Xudafərin harayından qalan mən!..”

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 9-10 (6829-6830) 23 avqust 2020-ci il Cəbrayıl RİH-nin orqanı

23 AVQUST Cəbrayılın işğalından 27 il keçdi

“Ancaq əlbəttə ki, əsas məsələ bu gün hələ də işğal altında olan torpaqlar azad edildəndən sonra orada yeni binaların, kəndlərin, şəhərlərin salınmasıdır. Bunu da biz edəcəyik, necə ki, vaxtilə işğal altında olmuş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin inzibati ərazisində yerləşən Şıxarx qəsəbəsində bu gün gözəl bir şəhərcik salınıb. Orada da 1000-dən çox ailə məskunlaşıb. Aprel döyüşləri nəticəsində azad edilmiş torpaqlarda yeni qəsəbə salınıb - Cocuq Mərcanlı qəsəbəsi, hansı ki, bu gün Azərbaycan xalqının əyilməz ruhunun, iradəsinin təcəssümüdür. Evlərlə təmin edilmiş soydaşlarımız, - onların bir çoxu uzun illər Biləsuvar da salınmış köçkün şəhərciyində yaşayıb, - böyük həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdıblar. Bu gün orada həyat qaynayır, əkin-biçin prosesi gedir, abadlıq işləri aparılır, iş yerləri yaradılır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Bizim ərazi bütövlüyümüz bütün dünyaya tərəfindən tanınır və biz ardıcıl olaraq bu istiqamətdə öz siyasətimizi aparırıq. Ərazi bütövlüyümüzə bağlı heç bir kompromisdən söhbət gədməz bilməz. Bu, danışıqlar mövzusu deyil və olmayacaq. Daha da güclü olmalıyıq və güclənirik. Həm iqtisadi gücümüz artır, eyni zamanda, vətəndaşlarımızın əyilməz iradəsi, öz yurdundan didərgin salınan soydaşlarımızın əzmi torpaqlarımızın azad olunacağı günü yaxınlaşdırır”.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Zəfər soraqlı ayımız gələcək...

Yenə avqust ayı gəldi... Yayın ən isti, ata-babalarımızın təbirincə desək, qorabışirən ay. Bu il isə tamamilə fərqli olaraq son on ilin ən sərin ayı. Həm də türk qardaşlarımızın gəlişi ilə üreyimizə su çiləyən ay. Başqalarını deyə bilmərəm, mən üçün avqust çox fərqli bir aydır. Nə qədər isti olsa da, bu ayın ağır acılarından, hələ də bizləri göyümgöyüm göynədən yurd itkisindən üşüyürəm. Bu ay yaddaşıma Şişqaya və Daşbaşı şəhidlərinin adlarını həkk edib. Hələ də onların və cəmi şəhidlərimizin müqəddəs ruhları qarşısında gözü kölgəli, başı aşağıyam.

Yenə avqust ayı gəldi... O ay ki, qaranlıq, zülmət, şər addım-addım üzərimizə gəlir, bizi Arazboyu kəndlərimizə üz tutmağa məcbur edir. Sonu görünməyən məchulluğa yol almışdıq hər birimiz. Horadiz yolunun bağlanacağı təhlükəsi bir mənəgənək sıxırdı hər kəsi. Düşünürdük ki, din qardaşlarımız beynəlxalq hüququn tələblərindən irəli gələn vəzifələri yerinə yetirəcək, addım-addım sərhədə yaxınlaşan yağlı düşməne dur deyəcək. Sərhəd və cənubdakı soydaşlarımız son ümid yeri idi bizlər üçün. Amma yenə də iki od arasında qaldı. Üz tutduğumuz od yandırdı bizi...

Yenə avqust ayı gəldi... O ay ki, Cəbrayılıımızın dağlıq hissəsi düşməni tapdığı altına, aran kəndlərimiz yarımcan hala düşdü. Diderginlik həyatımız başladı. Haramının ucsuz-bucaqsız çölləri minlərlə insanı öz ağışına aldı:

**Qızmar yay istisi qarşdı üzleri,
Fələk dağ adamın dağdan düşüdü.
Bitib tükənmedi köç karvanları,
İlan mələr çöldə qəlbim üşüdü.**

Yenə avqust ayı gəldi... İyirmi yeddinci avqust ayıdır bu. Bu avqust

ta qədər ağır, məşəqqətli çadır həyatı yaşadıq. Yaşadıq da demək olmaz. Uyğunlaşmağa çalışdıq, amma bacarmadıq. Yeni doğulan körpələrimizə Ümid adını qoyduq, dünyasını dəyişənlərimizi torpağa əmanət etdik. Hər yeni xəbərdən ümidləndik. Gün aya, ay ilə döndü Müstəqilliyimizə naminə çətinliklərə sinə gərdik. Neftdən gələn ilk gəlirlər bizim mənzil-məişət şəraitimizin yaxşılaşdırılmasına yönləndirildi. Yavaş-yavaş özünə gələn, dirçəlməyə başlayan gənc dövlətimiz yeni qəsəbələr saldı, çadırlar ləğv olundu. Gözlərimiz önündə inkişafda olan Ordumuzun hər bir görüntüsündən qürreləndik. Dünya ictimaiyyətinə haqlı olduğumuzu çatdırdıq

Yenə avqust ayı gəldi... Bu avqust adək Aprel Zəfərini yaşadıq. Ordumuz nəyə qadir olduğunu düşməne göstərdi, dost sevindi, düşməni xar oldu. Nəhayət də Cəbrayılıımızın bir parçası olan Cocuq Mərcanlımıza qovuşduq, Lələ tepəyə üçrəngli bayrağımızı sancdıq.

**Yoxdu gedib gələnini,
Yağı qurub tələni.
Sonda aldıq Lələni;
Artdı şərəf-şan, Vətən,
Gözün aydın, can Vətən!**

Yenə avqust ayı gəldi... Bu avqust ərəfəsində Tovuz döyüşləri adlı tarixi qəhrəmanlıq salnaməmiz yazıldı. Zəfər itkisiz olmur. General Polad Həşimov və döyüş dostlarını itirdik. Azərbaycan döyünən bir ürek

oldu, dünyaya bir daha haqq səsinə hayqırdı. “Arxalı köpek qurd basar” deyiminə söykənən yağlı düşmənin ağızı ovuldu. Həmişə olduğu kimi, dar məqamda canı bir, qanı bir türk qardaşlarımız səsimizə hay verdilər, “biz azərbaycanlı qardaşlarımızın yanındaydıq” deməklə gücümüzə güc qatdılar. Türkiyə-Azərbaycan Ordularının birgə təlimi düşməne yerini göstərdi, göz dağı oldu. Türk əsgərinin gəlişindən qürreləndik:

*Bir millətlik, iki dövlət əzəldən,
Doyamırıq bu söz adlı gözəldən.
Verəmmərik bu son şansını biz əldən;
Mən nələr çəkmişəm bildinmi, qardaş,
Gəlişin mübərək, gəldinmi, qardaş!*

Yenə avqust ayı gəldi... Bu avqust o birilərinə bənzəmir. Artıq biçəç sümüyə dirənib, səbr kasası dolub. Döyüş alnımıza yazılıb. Gənclərimiz səfərbərliyə yazılaraq Ali Baş Komandanın əmrini gözləyir. Bu avqust bizim üçün son ağırılıq avqustdu, mənəcə... Zəfər soraqlı xəbərlər gözləyir bizi... Növbəti avqust ayını dogma Cəbrayılıımızda qarşılamaq ümidilə:

HİDAYƏT SƏFƏRLİ,
AJB-nin üzvü,
Qabaqcıl təhsil işçisi

Təbrik edirik!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 22 iyul 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə həmyerlimiz “Azərbaycan” qəzetinin əməkdaşı Mehdiyev Allahverdi Məhəmməd oğlu “Əməkdar jurnalist” adına layiq görülmüşdür. Bu münasibətlə Allahverdi müəllimi ürekdən təbrik edir, ölkə başçısının ona göstərdiyi bu yüksək etimadı bundan sonra da layiqincə doğrultmasını arzulayırıq.

“Əməkdar jurnalist” adınız mübərək olsun, Allahverdi müəllim!

“XUDAFƏRİN”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 22 iyul 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Azərsu ASC-nin mətbuat katibi Cəbrayılı Anar Ləliş oğlu və “Xudafərin” qəzetinin baş redak-

“XUDAFƏRİN”

toru Albalyev Şakir Əlif oğlu “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşlar. Anar Cəbrayılı və Şakir Albalyevi bu yüksək təltif münasibətilə ürekdən təbrik edir, dövlət başçısı tərəfindən onlara bəslənən bu etimadı həmişə doğrultmalarını arzulayırıq!

23 avqust Cəbrayılın işğalından 27 il keçir**Böyük qanlar töküldü..**

(Əvvəli səh. 5-də)

İndi onlar Abas müəllimin oğlu Elxanın idarə elədiyi avtobusla Qüdrət kişidən bir xəbər öyrənmək üçün artıq neçənci dəfə idi ki, Dağtumasə tərəf gəlib, əli boş, nəticəsiz, heç bir şey öyrənilmədən geri qayıtmışdılar. Bu da növbəti, daha doğrusu sonuncu cəhd idi... Bu dəfəki axtarış da nəticəsiz qaldı, axtarışa gədənələr də taleyin məchul burulğanına düşdülər.

Qüdrət Abas oğlu Rüstəmov 1929-cu ildə Dağtumas kəndində anadan olmuşdu. Naxçıvanda Kənd Təsərrüfatı Texnikumunda oxumuş, daha sonra isə (Kirovabad) Gəncə Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu bitirmişdi. Kənddə bir çox məsul vəzifələrdə çalışmışdı. El ağsaqqalı kimi camaatın xətrini-hörmətini qazanmışdı. Dağdan ağır kişilərdən idi. Belə bir hörmət-izzət yiyəsinin ermənilərin güdazına gətməsini-itkin düşməsinə heç kəs həzm edə bilmirdi. Abas müəllim də qardaş harayına çıxmışdı oğlu Elxanın avtobusuyla.

Qüdrət dayının oğlu olan 1962-ci il təvəllüdü İlah Rüstəmov da uzun illər idi ki, yaşadığı Moskvaətrafı İvanov vilayətindən çıxıb gəlmişdi atasının soracağıyla. Atasından nigaran olan İlah Qüdrət oğlu Rüstəmovun özü də həmin gündən bu günə öz doğmalarını nigarançılıqda qoyub yol gözlətdirir.

Hətta eşitdiyimə görə, milliyətçə rus olan İlahın həyat yoldaşı İvanov vilayətindən durub gəlib əri İlahın dalınca Azərbaycana. Əvvəlcə inanmaq istəməyib İlahın yoxluğuna. Deyib ki, bəlkə qəsdən gizlədirsiniz İlahı mənəndən, bəlkə rus olduğuma görə mənə həyat yoldaşımdan ayırmaq istəyirsiniz. Ancaq sonradan əzəvayışə baxıb, görüb ki, yox, məsələ başqa cürdür, İlahın doğmaları arasında meyusluq hökm sürür, ailə faciə içərisindədir.

Qüdrət Rüstəmovun axtarışına çıxanlardan biri də yenə onların əmizadələri sayılan 1 iyun 1964-cü il təvəllüdü Rüstəmov Pənah Ağa oğlu idi. O Pənah ki, bir qardaşı 1975-ci il təvəllüdü Arif də məcburi köçkünlükdən az sonra hərbi xidmət zamanı döyüşlərdə itkin düşdü.

Kənddə ibtidai sinif müəllimi işləyən Kəmalə Əhməd qızı Lətifova ilə ailə həyatı qurmuşdu Pənah Rüstəmov. 27 ildir ki, əsl Azərbaycan qadınlarına xas olan sədaqətlik hissi ilə Kəmalə müəllimə Pənahın yolunu gözləyir.

Bəli, özü Qüdrət Rüstəmovun axtarışına çıxmışdı, amma fələk elə bir tas qurdu, elə gəcəftar oyun oynadı ki, Pənahın özü itkinlər sırasına düşdü və həsrətlə yollara dikilən gözlər 27 ildir ki, intizar çəkir. Allah yetirsin deyirik biz də...

Çətin gündə, yaman gündə-dar ayaqda Abas müəllimin yanını kəsdirib duranlardan biri də, ona pəsiban-həyan olmaq istəyənlərdən biri də yaxın qohumu və müəllim həmkarı olan Dağtumas kənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyən Məmmədov Həsən Məhəmməd oğlu idi. 1931-ci ildə Cəbrayılın Dağtumas kəndində anadan olan Həsən Məmmədov 1947-ci ildə Cəbrayıl rayon M.Qorki adına orta məktəbə daxil olub, 1950-ci ildə həmin məktəbi bitirib. 1951-ci ildə C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Müəllimlər İnstitutunun dil-ədəbiyyat fakültəsinə daxil olub. 1953-cü ildən 24 yanvar 1955-ci ilə kimi İmişli rayonunun Cəfərli məktəbində, 24 yanvar 1955-ci ildən 1 sentyabr 1955-ci ilə kimi Qaradonlu kənd orta məktəbində dil-ədəbiyyat müəllimi işləyib. 1 sentyabr 1955-ci ildən 18 iyul 1957-ci ilə kimi Əliqulular kənd orta məktəbində direktor işləyib.

Həsən Məmmədov 1957-ci ildən doğma rayonuna qayıdır, Dağtumas kənd orta məktəbində müəllimliyə başlayır. 1958-ci ilin sentyabrından Dağtumas kənd orta məktəbində dərs hissə müdiri işləyib. 1961-ci ilin avqustundan Tinli kənd orta məktəbinə dil-ədəbiyyat müəllimi təyin olunur. 1962-ci ilin sentyabrından Qazan-zəmi kənd məktəbinə müəllim göndərilib. 1963-1993-cü illərdə isə doğma Dağtumas kənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi kimi fəaliyyət göstərmişdir. Bir müəllim kimi eldə-obada böyük nüfuz sahibi kimi tanınan Həsən müəllim həm də nümunəvi ailə başçısı idi. Dörd oğul, üç qız atası idi. Yaşar, Məhəmməd, Çiçək, Güllər, Vüqar, Zivər və Zəfər.

Kəndin yaşlı adamları onu "Ağbaş Həsən müəllim" kimi də tanıyırdı. Bu ifadə həm onun zahirən başının tükünün dümağ olmasına görə ona deyilirdi. Çünki onun saçında bir dənə də olsun ağ olmayan tük yox idi. Həm də ki, bu ifadə rəmzi xarakter daşıyırdı. Belə ki, saçın-saqqalın ağarması həm də ağsaqqallığa-müdrikliyə dələlət edir. Doğrudan da, Həsən müəllim

öz təmkin və davranışına görə də el arasında mülayimlik nümunəsi idi və bu həlim keyfiyyət çox qərəbdir ki (və həm də genetik olaraq təbiidir ki!) onun övladlarının da təbiətində sirayət edib. Onun öyüd-tərbiyə verdiyi övladları da yumşaq təbiətliliyi ilə kənddə seçildilər. Burdan belə bir nəticə çıxarıram ki, elə bizim Həsən müəllimin də gənclik illəri övladları sayaq həlim təbiətliliklə müşayiət olunduğundan, Ağbaş Həsən epitetini ona məhz başının saçının ağsaqqallığa, ağsaqqallığına məxsus olan ağılla müqayisədə vermişlər. Baxmayaraq ki, o, heç də qocalmamışdı, yaşlaşmamışdı, cəmi 62 yaş ömür sürdü kənddə camaat arasında, amma onun ağsaqqallıq təbiəti, ağsaqqalyana hərəkətləri adamda 90-100 yaşlı bir müdrikin simasını canlandırır. Əlbəttə, bu müdrilik keyfiyyəti onun canından-ruhundan, humanist təbiətindən irəli gəlirdi.

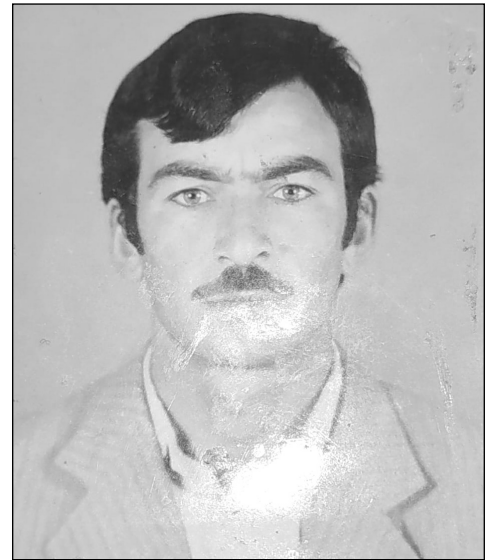
Elə Abas müəllim özü də cəmi 61 yaşında, qardaşı Qüdrət həkimin (baytarın) özü də 64 yaşında olsalar da, hər biri bir elin qabağı olan ağır ləngərli böyük kişilər idilər. Ağsaqqallıq onların genindən-mayasından gəlidiyinə görə, halallıqdan bünövrə tökdüklərinə görə el gözündə müdrilik, ağsaqqallıq mərtəbəsində idilər. 100 yaşlı müdrilər kimi qocalmış-ucalmış şəxsiyyətlər idilər. Yaşlarını qabaqlayıb, başları ilə müdrilik-ağsaqqallıq mərtəbəsinə ucalan insanlarımızı məlun ermənilər vaxtsiz-vədəsiz düşən yarpaqlar kimi əlimizdən tez aldı. Onlar sıradan adi adamlar deyildilər. Hər biri qan yatırmağa qadir olan sözləri kəsərli, özləri hünərli böyük kişilər idilər.

El arasında bir ifadə var: "qan eləmək!". Nahaq qan axıdılarda, böyük haqsızlıq olanda, müsibət-faciə baş verəndə baskar haqqında deyirlər: "filankəs qan elədi"-yəni araya qan töküb, ortalığa böyük fitnə-fesad saldı. Bu məqamı düşünəndə içimdən mənə göynəndən ağrı ilə deyirəm: ermənilər nə böyük qanlar elədi!..

Şakir Albali,
Filologiya üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent

İmanov Allahverdi Xudaverdi oğlu 25 mart 1962-ci ildə Cəbrayılın Horovlu kəndində anadan olmuşdu. Hamı kimi o da orta məktəbə getmiş, hərbi xidmətdə olmuşdu. Kəndlərindən olan Zöhrə Hüseyn qızı Məmmədəliyeva ilə ailə həyatı qurmuşdu. Uca Tanrı onlara iki oğul övladı da bəxş etmişdi: İlkin və Aqil. Allahverdi qədim sənətlərdən olan kankanlığı özünə peşə etmişdi. Bildiyimiz kimi, Cəbrayıl torpağı kəhrizlərin məskənidir. Məhz Allahverdi İmanov da içməli su mənbələri olan kəhrizlərin qazılması, bərpası və vaxtaşırı təmir olunmasında kankan kimi fəaliyyət göstərirdi.

Əngin səmalarda dolaşan ruh

1993-cü ilin 23 avqustunda rayonumuzun işğal olunması bütün Cəbrayılılar kimi Allahverdi İmanovun da ailəsinin xoş növrəğini pozdu. Ailə İmişli rayonuna pənah gətirdi. Məcburi köçkünlük həyatı başladı. Allahverdi öz ruhuna həzm eləyə bilmirdi belə ağır yaşayışı, məcburi köçkünlük taleyini. Axı o, təmiz dağ havası görmüşdü, onun peşəsi də ekoloji baxımdan təmiz və içməli su mənbəyi olan kəhrizqazma sahəsi ilə bağlı idi. Bir neçə müddət güc-bəla ilə dözdü bu çətinliyə, lakin ailəsinin belə çətin, üzücü vəziyyətdə yaşaması, təmiz saf havası olan Cəbrayıldan didərgin düşməsi ilə barışmaq istəmədi. Gücü özünə çatdı. Silaha sarılmağa və azadlıq döyüşünə - vətənin düşmənlərdən azad edilməsi uğrunda cəbhəyə yollanmağı qət etdi. 1994-cü ildən könüllü olaraq ordu sıralarına qoşuldu. Döyüş yolu Ağdərədən, Ağdamdan, Tərtərdən keçdi. Amansız düşmən snayperindən açılan atəş Allahverdi İmanovun arzularını ürəyində qoydu. 2 iyul 1994-cü ildə Tanrı dərğahında ən uca məqam sayılan şəhidlik məqamına qovuşdu. Cismən vətən torpağına gedib qovuşa bilmədisə də, ruhu vətənin əngin səmalarına doğru pərvaz etdi.

Allahverdi İmanovun oğlanları İlkinlə Aqil artıq böyüyüb yekə kişi olublar. Ailə həyatı qurub, övlad-uşaq sahibi olublar. Bu gün şəhidin oğlanları da, nəvələri də uğrunda əbədiyyətə qovuşduğu atalarının, babalarının arzularının bir gün həqiqətə qovuşacağına inanırlar. Məskunlaşdıqları Biləsuvar rayonundakı 7 saylı qəsəbədə bir gün köç mənzillərinin başlayacağı günü-üzü Cəbrayıla, Horovluya,

1993-cü ilin 23 avqustunda rayonumuzun işğal olunması bütün Cəbrayılılar kimi Allahverdi İmanovun da ailəsinin xoş növrəğini pozdu. Ailə İmişli rayonuna pənah gətirdi. Məcburi köçkünlük həyatı başladı. Allahverdi öz ruhuna həzm eləyə bilmirdi belə ağır yaşayışı, məcburi köçkünlük taleyini. Axı o, təmiz dağ havası görmüşdü, onun peşəsi də ekoloji baxımdan təmiz və içməli su mənbəyi olan kəhrizqazma sahəsi ilə bağlı idi. Bir neçə müddət güc-bəla ilə dözdü bu çətinliyə, lakin ailəsinin belə çətin, üzücü vəziyyətdə yaşaması, təmiz saf havası olan Cəbrayıldan didərgin düşməsi ilə barışmaq istəmədi. Gücü özünə çatdı. Silaha sarılmağa və azadlıq döyüşünə - vətənin düşmənlərdən azad edilməsi uğrunda cəbhəyə yollanmağı qət etdi. 1994-cü ildən könüllü olaraq ordu sıralarına qoşuldu. Döyüş yolu Ağdərədən, Ağdamdan, Tərtərdən keçdi. Amansız düşmən snayperindən açılan atəş Allahverdi İmanovun

bütövlükdə isə Qarabağ torpaqlarına yollanacağı günü səbirsizliklə gözləyirlər. Onda ataları kimi, bütün şəhidlərimizin də ruhları dinclik tapıb şad olacaqdır.

Şakir ƏLİFOĞLU

Uğurların davamı gəlsin

Bu yaxınlarda Şakir Albalyev "Milli mətbuat koronavirusa qarşı" jurnalist müsabiqəsində iştirak etmişdir. Bu mövzuda ardıcıl silsilə yazılarına görə müsabiqənin təşkilatı işlərini icra edən "İnpres" şirkəti tərəfindən hədiyyələr almışdır.

Qeyd edək ki, Ş. Albalyevin imzası oxuculara dövrü mətbuat səhifələrindən çox yaxşı tanışdır. Ədəbi-publisistik və elmi-kütləvi üslubda yazılar müəllifi kimi tanınan Şakir müəllimi ürəkdən təbrik edir və uğurlarının davamının gəlməsini arzulayırıq!

